

ETHICS, NATURALLY

ON SCIENCE AND HUMAN VALUES

MESTERBREV VED
TORE SKÅLEVIK

Hva handler masteroppgaven din om?

Oppgaven handler om en idé fremsatt av Sam Harris i *The Moral Landscape* (2010). Idéen er at menneskelige verdier i økende grad lar seg bestemme av vitenskaper som nevrovitenskap og psykologi. Harris ser på «verdi» som et produkt av den kausale relasjonen mellom det materielle universet på den ene siden, og menneskelig bevissthet og dens underliggende nevrologiske struktur på den andre. En handlings moralske verdi blir bestemt av effekten handlingen påfører nervesystemet, slik et legemiddels medisinske verdi blir bestemt av effekten det påfører menneskekroppen. En handling kan sies å være «moralsk god» når vi med vitenskapelig nøyaktighet kan forutsi at mennesker med total empirisk kunnskap om hvordan effekten av handlingen vil oppleves av nervesystemet motiveres til å se handlingen utført fremfor alternative handlinger. En selvmordsbomber handler for eksempel gjerne i den tro at handlingen vil forårsake en positiv guddommelig påvirkning både på hans egen og andres bevissthet. Når det viser seg at denne effekten uteblir til fordel for uønskede effekter som død og lidelse, kan handlingen moralsk fordømmes på empirisk grunnlag.

Hva argumenterer du for/mot i oppgaven?

Mange mener at skillet mellom fakta og verdier er så grunnleggende at Harris' teori ikke engang vil komme ut av startgroppen – at vi aldri ved hjelp av fakta alene vil kunne trekke normative konklusjoner. Jeg vil vise hvordan Harris' idé utfordrer en slik dualisme mellom fakta og verdier. Jeg argumenterer for at den type moralske dommer som kan fremstilles ved hjelp av Harris' teori har en normativ kraft som er tilstrekkelig til å binde alle mennesker til seg, og dermed fortjener tittelen «moralsk realisme». I motsetning til tradisjonelle moralske dommer vil ikke slike «vitenskapelige dommer» være absolutte. Dommenes sannhetsverdi vil forandre seg i tråd med menneskenaturens utvikling, gjennom for eksempel evolusjon. I likhet med andre vitenskapelige dommer vil de også alltid ha en viss usikkerhet knyttet til seg. Likevel virker dommene å oppfylle minimumskravene til moralske realisme – de kan regnes som sanne samtidig som de gir alle mennesker en grunn til å handle i tråd med seg. Harris' idé fremstår som et svært interessant naturalistisk alternativ til andre former for moralsk realisme, og fører en sterk front mot moralsk relativisme og nihilisme, og vil i så måte gjøre det langt vanskeligere for naturalister å fraskrive seg sitt moralske ansvar.

Hvorfor bør andre lese oppgaven din?

Alle som interesserer seg for hvordan vi best kan benytte vår sikreste kilde til kunnskap – den vitenskapelige metode – som moralsk veileder, vil ha utbytte av å lese denne oppgaven.

Hva er dine planer for fremtiden?

Jeg ønsker å jobbe med kultur- og samfunnsspørsmål som journalist, og beveger meg nå i den retningen.